

Aika 18.05.2017, klo 14:14 - 16:11

Paikka Kangasniemen kunnantalo, takkahuone

Käsitellyt asiat

- § 44 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 45 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 46 Valinnaisaineiden opetussuunnitelmat**
- § 47 Kirjaston henkilöstöjärjestelyt**
- § 48 Vapautuneen kirjastovirkailijan paikan täyttäminen sisäisin**
- § 49 Osa-aikaisen kirjastovirkailijan paikan täyttäminen määräaikaisesti 31.12.2017 saakka**
- § 50 Kirjaston käytösäännöt omatoimikäytölle**
- § 51 Aamu- ja iltapäivähoidon toimintasuunnitelma**
- § 52 Pikkuväki ry:n tarjous aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä**
- § 53 Kangasniemen kunnan lausunto perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta**
- § 54 Osavuosikatsaus**
- § 55 Kentän korjaukset kesäajaksi 2017**
- § 56 Tiedoksisaatettavat**
- § 57 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus / HRM**
- § 58 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus / CaseM**

Saapuvilla olleet jäsenet

Jaana Laukkarinen, puheenjohtaja
Hannu Tiihonen
Paula Kuitunen
Tapio Kallberg
Tuula Paavilainen
Raija Vinkola, varajäsenet, saapui 14:20, poistui 14:52
Timo Seppälä, varajäsenet

Muut saapuvilla olleet

Sari Akkanen, sihteeri
Jari Karttunen, esittelijä

Poissa

Kimmo Harjula, 1. varapuheenjohtaja
Hannu Tiusanen

Allekirjoitukset

Jaana Laukkarinen
Puheenjohtaja

Sari Akkanen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

23.05.2017

23.05.2017

Tuula Paavilainen

Paula Kuitunen

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Kangasniemen kunnantalolla 24.5.2017 virka-aikana johdon sihteerin
työhuoneessa.

Sari Akkanen, johdon sihteeri

§ 44

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Karttunen

jari.karttunen@kangasniemi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

1. Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
2. Asialista hyväksytään tämän kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 45

Pöytäkirjan tarkastus

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Karttunen

jari.karttunen@kangasniemi.fi

Pöytäkirjan tarkastuspäivä on 23.5.2017 (ennen klo 12.00) Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty oikaisuvaatimusohjeet / valitusosoitus, pidetään yleisesti nähtävillä 24.5.2017 virka-aikana Kangasniemen kunnantalolla, johdon sihteerin työhuoneessa.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Tuula Paavilainen ja Paula Kuitunen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 46

Valinnaisaineiden opetussuunnitelmat

KNGDno-2017-152

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 valinnaisaineet.pdf

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016 vuosiluokilla 1-6. Tästä opetussuunnitelmauudistus etenee niin, että vuosi kerrallaan uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön vuosiluokilla 7-9.

Uuden opetussuunnitelman mukaan aloittaa 7. -vuosiluokka 1.8.2017. Kangasniemen kunnan tuntijaon mukaisesti ensimmäiset valinnaisaineet valitaan jo 7. vuosiluokalla. Valinnaisaineiden osalta on tarpeen tehdä tarkempi valinnaisaineen opetussuunnitelma, jotka liitetään osaksi kuntakohtaista opetussuunnitelmaa.

Valinnaisaineista toteutuvat vain ne, joihin tulee riittävästi valinnoita. Valinnaisryhmän minimikoko lukuvuosittain määräytyy annetun määrärahan ja tuntikehyksen mukaan, mutta lähtökohtana on, että valinnaisryhmät ovat keskimäärin vähintään kymmenen oppilasta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esim. neljänkymmenen oppilaan ikäluokka voidaan jakaa maksimissaan 3-4 eri valinnaisaineryhmään riippuen oppilaiden valinnoista.

Liitteessä nro 1 ovat 7. vuosiluokan valinnaisainetarjottimessa olevien valinnaisaineiden tarkemmat sisällöt ja tavoitteet.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä valinnaisaineiden opetussuunnitelmat 7. vuosiluokan osalta alkaen 1.8.2017 liitteen nro 1 mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tiedoksi

rehtorit, koulusihteerit

§ 47

Kirjaston henkilöstöjärjestelyt

KNGDno-2017-200

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Karttunen

jari.karttunen@kangasniemi.fi

Kirjaston henkilökunta on ollut yhteydessä toimialajohtajaan ja henkilöstö on kertonut huolensa kirjaston toiminnasta ja se kehittämisestä. Kirjasto on toiminut monta vuotta evakkotiloissa ja erilaisilla vaihtelevilla johtamisjärjestelyillä. Tämä on kuormittanut henkilöstöä ja he toivovat hyvän kehittymisen jatkuvan. Tämä edellyttäisi henkilöstön roolien selkiyttämistä.

Kirjastosta on irtisanoutunut vakituinen kirjastovirkalilija, mikä tuo joka tapauksessa eteen tehtävien uudeenjärjestelyn. Ennusteiden mukaan kunnan talous kiristyy tulevina vuosina, minkä johdosta etsitään sellaisia ratkaisuja, joilla kunnan kokonaishenkilöstön määrä ei kasvaisi.

Uusi kirjastolaki ei suoraan määrittele kirjaston henkilöstön kokonaismäärää.

Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492 määrittää

17§ Osaaminen ja johtaminen

Yleisellä kirjastolla tulee olla riittävä määrä kirjasto- ja informaatioalan koulutusta saanutta ja muuta henkilöstöä. Asiantuntijatehtävissä toimivalta edellytetään soveltuvaa korkeakoulututkintoa, jollei tehtävän luonteesta muuta johdu.

Kunnan kirjastolaitosta johtavalta vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja hyvä perehtyneisyys kirjastojen tehtäviin ja toimintaan.

Tällä hetkellä kirjastotoimenjohtajana (samalla kirjastonjohtaja) työsuhteessa toimii Sisko Mäkikangas, joka itse kokee ettei ole parhaimmillaan esimiestehtävissä vaan enemmänkin asiakaspalvelun kehittämisessä. Hän on valmis omalla suostumuksellaan siirtymään sisäisiin järjestelyin kirjastonhoitajan työsuhteeseen, jolloin hänelle päivitetään uusi työsopimus. Hänen palkkauksensa määritellään KVTES:n liitteen 2 mukaisesti yhdessä talous- ja hallintojohtajan kanssa. Aikaisempi palkkaus on perustunut edellisen KVTES:n hinnoitteluun, jossa mm. kirjastotoimenjohtajan palkkaus on perustunut osittain kunnan asukasmäärään ja kirjaston johtajan osalta mm. lainausten määrään vuodessa. Nämä ovat uudessa KVTES:ssä jääneet pois. Sisko Mäkikankaalla on ollut vaadittava kelpoisuus kirjastonhoitajan tehtävään.

Nykyinen hallintosääntö ei ole määritellyt kirjastotoimenjohtajalle mitään erillistä toimivaltaa, eikä tehtävään ole ajateltu kuuluvan ns. julkisen vallan käyttöä, koska paikka on ollut täytettynä työsuhteisena. Hän toimii yksikkönsä lähiesimiehenä sekä edistää ja kehittää yksikkönsä ja samalla koko kunnan kirjastotoimea, koska kunnassa on vain yksi kirjasto. Siltä osin olisi selvempää muuttaa työsuhde muotoon kirjastonjohtaja, jonka tehtäviin kuuluu myös koko kunnan kirjastotoimesta vastaaminen sikäli kun tehtävää ei ole hallintosäännössä määritelty viranhaltijoille tai toimielimille (asiakasmaksut yms julkisen vallan käyttö).

Tällä hetkellä kirjastonhoitajana työsuhteessa toimii Sari Tulla. Hän on omalla suostumuksellaan valmis siirtymään sisäisin järjestelyin kirjastonjohtajan (kirjastotoimenjohtajan) työsuhteeseen, jolloin hänelle päivitetään uusi työsopimus. Kirjastonjohtajan tehtäviin sisältyy koko kunnan kirjastotoimesta vastaaminen, koska kunnassa on vain yksi kirjasto. Hänen palkkauksensa määritellään KVTES:n liitteen 2 mukaisesti yhdessä talous- ja hallintojohtajan kanssa. Sari Tulla on suorittanut useamman AMK ja YAMK -tasoisin tutkinnon, ammatillisen opettaja- ja erityisopettajatutkinnon, kirjastoalan täydennyskoulutuksena Informaatiotutkimuksen perus- ja aineopinnot sekä täydennyskoulutuksena mm. esimiestehtäviin täydennyskoulutusta. Hän on myös toiminut aikaisemmin Kangasniemellä määräaikaisena kirjastotoimenjohtajana sekä ollut vastuussa useammasta kirjaston hankeprojektista.

Kirjastonjohtajan tehtävään pätevöittävät koulutukset ovat Tradenomin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suoritus 22.12.2016 Mikkelin ammattikorkeakoulussa ja Itä-Suomen yliopistossa 14.12.2012 suoritetut Informaatiotutkimuksen perus- ja aineopinnot, yhteensä 60 opintopistettä. Kirjastotoimen ylitarkastaja Eeva Hiltuselta on puhelimitse 3.5.2017 tarkistettu ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon hyväksymisestä lain tarkoittamaksi soveltuvaksi ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi. Näiden tietojen perusteella Sari Tullalla on Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492 edellyttämä kirjaston johtamiseen vaadittava kelpoisuus.

Asiasta on kirjaston henkilökunta keskustellut työpaikkapalaverissaan ja he näkevät kyseisen henkilöjärjestelyn hyvänä kirjaston kehittymisen kannalta. Jos kunnassa on olemassa olevaa osaamista erilaisiin tehtäviin ja hankkeisiin, on työnantajan edun mukaista käyttää osaaminen mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on tarkasteltava kunnan henkilöstöä kokonaisuutena niin, että henkilöstömäärä ei tulevana vuosina nouse.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää tehdä sisäisin siirroin kirjastotoimenjohtajan ja kirjastonhoitajan työsuhteiden uudelleenjärjestelyn 1.8.2017 alkaen niin, että Sisko Mäkikangas siirtyy toistaiseksi voimassa olevaan kirjastonhoitajan työsuhteeseen ja Sari Tulla toistaiseksi voimassa olevaan kirjastonjohtajan työsuhteeseen. Kirjastonjohtajan tehtäviin sisällytetään koko kunnan kirjastotoimesta vastaaminen. Molemmat ovat antaneet siirtoon suostumuksensa ja heidän työsopimuksensa päivitetään uuden tehtävän mukaiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tapio Kallberg poistui esteellisenä kokouksesta § 47-50 asioiden käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Raija Vinkola osallistui kokoukseen tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi Tapio Kallbergin henkilökohtaisena varajäsenenä klo 14.20.

Tiedoksi

Sisko Mäkikangas, Sari Tulla, talous- ja hallintojohtaja, kirjaston henkilökunta, palkanlaskenta

§ 48

Vapautuneen kirjastovirkailijan paikan täyttäminen sisäisin

KNGDno-2017-199

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Karttunen

jari.karttunen@kangasniemi.fi

Kirjastovirkailija Marjo Hämäläinen on irtisanoutunut työsuhteesta 1.7.2017 alkaen. Hän pitää vuosilomansa ennen sitä, jolloin viimeinen työssäolopäivä on 5.5.2017.

Hänen paikkansa esitetään täytettäväksi sisäisesti 1.6.2017 alkaen niin, että kirjastossa määräaikaisena työntekijänä ollut Ulla Siiskonen siirretään toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen kirjastovirkailijaksi. Ulla Siiskosen varsinainen työsuhde on Kangasniemen kunnassa ollut koulunkäynnin ohjaaja.

Ulla Siiskonen on tullut kunnalle toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen koulunkäynnin ohjaajaksi (koulunkäyntiavustaja) 2002. Hän on ollut kirjastolla kesäisin vuosilomien tuuraajana vuosien 2008-2012 aikana. Vuodesta 2012 lähtien hän on työskennellyt kirjastolla 50% työajalla kirjastovirkailijana. Samalla hän on ollut työlomalla koulunkäynnin ohjaajan tehtävästä.

Hän on suorittanut opistotasaisen sosiaalikasvattajan tutkinnon 1998 sekä lisäksi Informaatiotutkimuksen perus- ja jatko-opinnot (yhteensä 60 opintopistettä) Itä-Suomen yliopistossa joulukuussa 2012. Nämä antavat hänelle kelpoisuuden kirjastovirkailijan tehtävään.

Lisäksi hän parhaillaan suorittaa Oulun ammattikorkeakoulussa Tradenomin tutkintoa kirjasto- ja tietopalvelualalta, jotka ovat vielä osittain kesken. Tämä tutkinto antaisi hänelle jatkossa kelpoisuuden myös kirjastonhoitajan tehtävään.

Jos kunnassa on olemassa olevaa osaamista erilaisiin tehtäviin ja hankkeisiin, on työnantajan edun mukaista käyttää osaaminen mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on tarkasteltava kunnan henkilöstöä kokonaisuutena niin, että henkilöstömäärä ei tulevaisuudessa nouse. Oppilasmäärän vähentyessä koulunkäynnin ohjaajien tarve voi vähentyä, eikä vapautuvaa ohjaajan paikkaa täytetä vakinaisesti. Ulla Siiskonen on antanut tehtävien uudelleenjärjestelyyn suostumuksensa.

Hänen palkkauksensa määritellään KVTES:n liitteen 2 mukaisesti yhdessä talous- ja hallintojohtajan kanssa.

Yli 3 kk:n mittaiseen tehtävään valittavan on esitettävä nähtäväksi lain 504/2002 edellyttämä rikostaustaote 30 pv kuluessa valintapäätöksestä. Vaikka henkilö on jo kunnan palveluksessa, on kyseessä uusi tehtäväjärjestely ja valitun henkilön varsinainen työtehtävä on ollut toisessa työpisteessä.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää tehdä sisäisin siirroin kirjastovirkailijan työsuhteen uudelleenjärjestelyn 1.6.2017 alkaen niin, että Ulla Siiskonen siirtyy toistaiseksi voimassa olevaan kirjastovirkailijan työsuhteeseen.

Päätös

Hyväksyi ehdotuksen.

Raija Vinkola osallistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi Tapio Kallbergin henkilökohtaisena varajäsenenä.

Tiedoksi

Kirjastonjohtaja, Ulla Siiskonen, talous- ja hallintojohtaja, palkanlaskenta

§ 49

Osa-aikaisen kirjastovirkailijan paikan täyttäminen määräaikaisesti 31.12.2017 saakka

KNGDno-2017-218

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492 määrittää

17§ Osaaminen ja johtaminen

Yleisellä kirjastolla tulee olla riittävä määrä kirjasto- ja informaatioalan koulutusta saanutta ja muuta henkilöstöä. Asiantuntijatehtävissä toimivalta edellytetään soveltuvaa korkeakoulututkintoa, jollei tehtävän luonteesta muuta johdu.

Kunnan kirjastolaitosta johtavalta vaaditaan virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja hyvä perehtyneisyys kirjastojen tehtäviin ja toimintaan.

Kirjastojen osalta on jossain vaiheessa ollut suositus, että kirjastoissa tulisi olla 1 työntekijä tuhatta asukasta kohden. Kyseessä ei siis ole määräys eikä uusi Laki yleisistä kirjastoista sitä edellytä. Työntekijämäärä liittyy enemmän palvelutarjontaan ja kirjaston aukioloon sekä hankkeisiin.

Kirjastossa on ollut neljä kokoaikaista työntekijää; kirjastonjohtaja, kirjastonhoitaja sekä kaksi kirjastovirkailijaa. Lisäksi on ollut yksi 50% työaikaa tekevä, kunnassa toistaiseksi palkattuna oleva työntekijä, joka ko. työajan lisäksi on tehnyt erilaista hanketyötä.

Kirjaston henkilöstörakennetta on koetettu selkeyttää ja siksi esitetään, että kyseinen puolikas kirjastovirkailija täytetään määräaikaisesti 50% työajalla ajalle 1.6.-31.12.2017. Määräaikaisuuden perusteena on kirjaston hankkeiden loppuun saattaminen vuoden 2017 loppuun mennessä. Hankkeita on mm. Kulttuuripolku, Poikien lukutaito nousuun ja Kirjasto digiaikaan.

Työaikaa voidaan väliaikaisesti lisätä hankkeiden, poissaolojen sijaisuuksien tai muiden työntekijöiden osa-aikaisuuden vuoksi.

Syksyn 2017 aikana tarkastellaan kirjaston työkokoja ja saadaan kokemuksia omatoimikirjastokokeilusta. Tehtävän jatkosta päätetään sitten erikseen syksyn aikana talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Kevään aikana tilapäisenä hankeapuna ja poissaolojen sijaisena on toiminut Tiina Äikäs. Hän olisi valmis jatkamaan määräaikaisena ja osa-aikaisena kirjastovirkailijana vuoden loppuun saakka. Toiminnan kannalta tässä tilanteessa hänen jatkamisensa suoraan olisi perusteltua, koska hän on jo perehtynyt Kangasniemen kirjaston toimintaan ja hankkeisiin. Nimenomaan hanketoiminnan loppuun vieminen on määräaikaisuuden peruste.

Valinnan edellytyksenä on, että sivistyslautakunta on päättänyt hyväksyä kirjaston muut henkilöstöjärjestelyt ja puolikkaan kirjastovirkailijan tehtävä on täytettävissä.

Yli 3 kk:n mittaiseen tehtävään valittavan on esitettävä nähtäväksi lain 504/2002 edellyttämä rikostaustaote 30 pv kuluessa valintapäätöksestä.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää valita määräaikaiseen 1.6.-31.12.2017 ja osa-aikaiseen 50% kirjastovirkailijan työsuhteeseen Tiina Äikkään. Palkkaus ja työehdot KVTES:n mukaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Raija Vinkola osallistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi Tapio Kallbergin henkilökohtaisena varajäsenenä.

Tiedoksi

Kirjastonjohtaja, Tiina Äikäs, talous- ja hallintojohtaja, palkanlaskenta

§ 50

Kirjaston käytösäännöt omatoimikäytölle

KNGDno-2017-219

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

- 1 KANGASNIEMEN KUNNAN OMATOIMIKIRJASTON KÄYTTÖSOPIMUS.pdf
- 2 Kangasniemen kunnankirjaston aineistonkorvausohje.pdf
- 3 Tietosuojaseloste.pdf

Kirjastossa on tarkoitus aloittaa kokeiluna 1.6.2017 alkaen kirjaston omatoimikäyttö niin, että lehtilukusali avataan laajemmalle omatoimikäytölle. Kyseessä on niin sanotun ensimmäisen vaiheen kokeilu kirjaston omatoimikäytölle. Toiminta-ajat ovat kokeilussa:

Arkipäivisin 18.00 – 21.00

Lauantaisin 13.00/14.00 – 21.00

Sunnuntaisin 8.00 – 21.00

Kirjaston aukiolopäivinä lehtilukusalin ovi aukeaa ilman erillistä kirjautumista 8.00.

Jatkossa kirjaston omatoimikäyttöä on tarkoitus laajentaa koskemaan myös kirjastosalin puolta, mutta aluksi kokeillaan omatoimikäytön toimintaa lehtilukusalissa.

Liitteenä nro 1 on kirjaston omatoimikäytön käytösäännöt ja asiakkaan kanssa tehtävä sopimus kirjaston omatoimikäytöstä. Liitteenä nro 2 on aineistonkorvausohje sekä liitteenä nro 3 tietosuojaseloste.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä kirjaston omatoimikäytön lehtilukusalin osalta oheisten käytösääntöjen ja asiakaskohtaisen sopimuksen mukaisesti, jotka on esitetty liitteessä nro 1. Samalla sivistyslautakunta hyväksyy liitteen nro 2 mukaisen aineistonkorvausohjeen sekä liitteen nro 3 mukaisen tietosuojaselosteen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin

Raija Vinkola osallistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi Tapio Kallbergin henkilökohtaisena varajäsenenä. Hän poistui kokouksesta klo 14.52.

Tiedoksi

kirjaston henkilökunta

§ 51

Aamu- ja iltapäivähoidon toimintasuunnitelma

KNGDno-2016-343

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

- 1 Iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma.pdf
- 2 Laskelma aamu- ja iltapäivätoiminnasta.pdf
- 3 IP_HAKULOMAKE.pdf

Kangasniemellä on aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetty omana toimintana sekä ostopalveluna. Osittain toimintaa on järjestetty varhaiskasvatusryhmien yhteydessä, mistä syytä on puhuttu myös iltapäivähoidosta.

Selkeyden vuoksi olisi syytä puhua pelkästään aamu- ja iltapäivätoiminnasta, koska kyse on perusopetuslain 8a -luvun mukaisesta toiminnasta. Aamu- ja iltapäivätoiminta ei kuulu subjektiivisen oikeuden piiriin, vaan kunta päättää toiminnan järjestämisestä. Iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1.-2. -luokkalaisille ja erityisen tuen piiriin kuuluville oppilaille. Tähän toimintaan kunnan on mahdollista hakea valtionosuutta.

Esiopetuksessa olevat lapset kuuluvat vielä ikänsä puolesta varhaiskasvatuksen piiriin, jonka järjestäminen on tarkemmin säädelty ja suuremman oikeuden piirissä. Kunta voi toki heitä myös aamu- ja iltapäivätoimintaan mukaan ottaa, mutta esiopetusikäisiä lapsia ei voida ilmoittaa valtionosuuden piiriin kuuluviksi aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiksi.

Jos ryhmä koostuu pelkästään esiopetusikäisistä lapsista, ei kyseisen ryhmän toimintaan saada valtionosuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa toiminta on määritelty selkeästi ryhmätoiminnaksi, siksi olisi perusteltua, että ryhmän toimintaan osallistuu useampia perusopetusikäisiä lapsia.

Jos iltapäivätoiminta toimii osana varhaiskasvatuksen ryhmää, vaikuttaa se siellä laskettavaan lapsilukuun ja aiheuttaa mahdollisesti lisätarvetta henkilöstömääriin. Siksi olisi perusteltua erottaa toiminta koulun piirissä tapahtuvaksi toiminnaksi ja selkeästi omiksi ryhmiksi.

Liitteessä nro 1 on päivitetty aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma, joka astuisi voimaan ilmoittautumisten ja ryhmien muodostamisen osalta voimaan heti ja kokonaisuudessaan 1.8.2017.

Toimintamaksut ovat samalla tasolla kuin edellisenä lukuvuonna, vaikka perusopetuslain mukaan 4 tunnin aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut voisivat olla 160 €/kk. Jos toiminta on tätä laajempaan, voi siitä periä erillistä maksua.

Liitteessä nro 2 on kustannuslaskelma toiminnan tuloista ja kustannuksista. Nykyisellä tilikartalla iltapäivätoiminnan kustannuksia on eritelty omalle kohdalleen, mutta sitä ei ole eritelty yksiköittäin. Toimintamenot ovat vuodelle 2017 yhteensä 132 707 €, mutta siitä ei pysty suoraan erittelemään miten kustannukset kohdentuvat eri yksiköihin. Siksi laskelma on tehty suuntaa antavaksi laskentamalliksi. Jatkossa on ehkä yltä mieltä tilikartan

uudistamista niin, että yksiköittäin olisi selkeämmin eroteltuna esiopetuksen kustannukset sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannukset. Näin myös varhaiskasvatuksen osalta kustannusjako olisi selkeämpi, jos mukana ei ole esim. iltapäivätoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Liitteessä nro 3 on aamu- ja iltapäivätoiminnan ilmoittautumislomake.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä esityksen päivitetystä aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista Kangasniemen kunnassa. Ilmoittautumisten ja ryhmien muodostamisten osalta lukuvuodelle 2017-2018 toimintasuunnitelma astuu voimaan heti, toiminnan sisällön osalta 1.8.2017.

Vanhalla ilmoittautumislomakkeella jo tehdyt ilmoittautumiset lukuvuodelle 2017-2018 otetaan huomioon, mutta myös niitä koskevat uuden toimintasuunnitelman määrittelemät toimintaperiaatteet.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

rehtorit, koulusihteerit, varhaiskasvatuksen esimies

§ 52

Pikkuväki ry:n tarjous aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä

KNGDno-2017-220

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 Aamu- ja ip- hoidon ostopalvelutarjous.pdf

Pikkuväki ry on tehnyt 20.4.2017 päivätyn tarjouksen aamu- ja iltapäivähoidon järjestämisestä (aamu- ja iltapäivätoiminta). Tarjous on liitteessä nro 1.

Tarjouksessa tarjotaan aamu- ja iltapäivähoitoa kokonaishintaan 2300 €/kk. Lukuvuonna 2016-2017 Pikkuväki ry:ltä on ostettu aamu- ja iltapäivätoiminta hintaan 1500 €/kk ja toimintaan on osallistunut 1 perusopetusikäinen lapsi ja tämän lisäksi esiopetusikäisiä oppilaita.

Kangasniemellä aamu- ja iltapäivätoimintaa on toteutettu osin yhdessä varhaiskasvatuksen ryhmien kanssa, mikä tuo pientä epäselvyyttä puhuttaessa varhaiskasvatuslain alaisesta varhaiskasvatuksesta tai perusopetuslain mukaisesta aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Lisäksi esiopetusikäiset lapset ovat voineet osallistua molempiin.

Siksi tarjouksen käsittelyssä eritellään nämä asiat.

Varhaiskasvatuksen alainen yksityinen varhaiskasvatus (päivähoito)

Tähän yksityinen toimija saa yksityisen kotihoidon tuen, joka on kunnan kustantamaa, mutta jonka maksatus tapahtuu KELA:n kautta. Tämän tulee kattaa kunnan osuuden yksityisen päivähoitojärjestämisessä eikä sitä voida suoraan kytkeä aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Toiminnan selkeyttämiseksi sivistyslautakunnalle on annettu esitys päivitetystä aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Aamupäivätoimintaa ei järjestetä, vaan esiopetuksessa olevat oppilaat voivat hakea varhaiskasvatukseen, jolloin toiminta on varhaiskasvatuslain alaista varhaiskasvatusta.

Iltapäivätoiminta tapahtuu toimintasuunnitelman mukaisesti ja sen tulee olla sisällöltään toimintasuunnitelman mukaista. Mikäli iltapäivätoiminta toimii varhaiskasvatusryhmän yhteydessä, tulee varhaiskasvatuksen olla varhaiskasvatussuunnitelman mukaista ja iltapäivätoiminta toimintasuunnitelman ja Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaista.

Toimintasuunnitelmassa määritellään toiminnan järjestämisen periaatteet ja yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti samojen periaatteiden alaista kuin muissakin kunnan toimipisteissä esim. ryhmäkoot, toimintamaksut jne.

Kuljetusoppilaiden valvonta

Kuljetusoppilaiden valvonta on ohjattua toimintaa, joka ei ole varhaiskasvatusta eikä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Se ei voi olla maksullista oppilaille tai perheille, mutta kunta voi maksaa siitä erikseen jollekin toimijalle, jos se sitä hoitaa.

Tätä ei tarjouksessa ole mukana, mutta se on syytä ottaa keskusteluun mukaan.

Tarjouslaskelma

Jotta kunnan ohjaamat resurssit olisivat yhdenmukaiset omaa ja ostopalvelua kohtaan, tulee ostopalvelun hinta määrittää sen mukaan, mitä kunta saa valtionosuutta ja mitä kunta laskee toiminnan kustantavan yleisesti.

Saatu valtionosuus ryhmää kohden 4 tunnin toimintapäiville (maksimisumma) on 1231,20 €/täysi toimintakuukausi (20 pv). Tämä ei riipu ryhmän koosta, vaan se on ryhmäkohtainen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa kuitenkin korostetaan toiminnan olevan ryhmätoimintaa, joten ryhmässä tulisi olla useampiakin lapsia. Esikouluikäiset lapset eivät kuulu valtionosuuden piiriin, joten ryhmässä tulee olla muitakin kuin esiopetusikäisiä lapsia.

Neljän tunnin toiminnalle (4 lasta) lasketun laskennallisten kustannusten (1760 €/kk) ja saatujen tulojen (1591,20 €/kk) ero on 168,80 €/kk.

Yhteensä voidaan ajatella toiminnasta maksettavan 1400 €/täysi toimintakuukausi (1231,20€+168,80€). Tiloista ei peritä erillistä tilavuokraa, mutta välipalat laskutetaan tilausten mukaisesti (1,58 €/lapsi/päivä ja erikoisruokavalio 1,89€/lapsi/päivä).

Lisäksi yksityinen toimija saa toimintamaksut kokonaisuudessaan laskuttaa itselleen. Neljän päivittäisen oppilaan ryhmällä se olisi arviolta 360 €/kk.

Kuljetusten valvonnasta maksetaan normaalisti opettajille kertatuntipalkkiolla (sisältää laskennallisesti kesäloma-ajan). Sijaisuusvarausta ei lasketa, koska kertatuntipalkkio maksetaan toteutuneiden tuntien mukaan. Kertatuntipalkkion hinta vaihtelee paljon riippuen opettajasta, hänen koulutuksestaan ja vuosisidonnaisista lisistä. Jos kuljetusten valvontoihin menee opettajalta viikossa 1,5 kertatuntia, olisi maksettava korvaus noin 200-250 €/kk. Tämä voidaan maksaa myös yksityiselle toimijalle, jos se järjestää kuljetusten valvonnan.

Edellä esitetyn perusteella olisi toimintasuunnitelman määrittelemien periaatteiden mukaista, että Pikkuväki ry:n kanssa voidaan neuvotella tarkemmin alla olevan kustannuslaskelman pohjalta.

- Iltapäivätoiminnan järjestäminen toimintasuunnitelman mukaisesti 4h/päivä 1400 €/täysi toimintakuukausi yht. 10 kk.
- Toimintamaksut Pikkuväki ry laskuttaa itse, arvio nykytasolla 360€/kk
- Mahdollinen kuljetusten valvonta aamulla ja iltapäivällä 250 €/kk, yht. 10 kk.

Asiasta on alustavasti keskusteltu Pikkuväki ry:n puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kanssa.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta hylkää Pikkuväki ry:n tekemän tarjouksen, mutta valtuuttaa sivistys- ja hyvinvointijohtajan neuvottelemaan ja tekemään ostopalvelusopimuksen sikäli kun sopimus noudattaa hyväksytyä aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa sekä yllä esitettyä kustannuslaskelmaa maksettavista kustannuksista.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin,

Tiedoksi

Pikkuväki ry, alakoulujen rehtori, alakoulujen apulaisrehtori, koulusihteeri

§ 53

Kangasniemen kunnan lausunto perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta

KNGDno-2017-197

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Karttunen

jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 lausunto OKM.docx

Opetus ja kulttuuriministeriö pyytää kunnilta lausuntoa liittyen perusopetuslain väliaikaiseen muuttamiseen. Kyse on mahdollisuudesta opettaa toisen kotimaisen kielen tilalla jotain muuta kieltä. Käytännössä tämä Kangasniemellä tarkoittaisi ruotsin tilalla opetettavaa muuta kieltä.

Kuntien lausunnot tulee toimittaa 5.6.2017 mennessä.

Liitteessä nro 1 on esitys annettavasta lausunnosta. Kunnan hallintosäännön 25§ lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä annettavaksi lausunnoksi liitteen nro 1 mukaisen lausuntoesityksen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

§ 54 Osavuositarkastus

KNGDno-2016-188

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 osavuositarkastus1-4.pdf

Talousarvion toteuman osavuositarkastus ajalta tammikuu-huhtikuu on liitteenä nro 1. Talouden toteumalukuvut on otettu tuloslaskelman ajona 4.5.2017. Kaikki huhtikuun laskut eivät ole kirjautuneet tuohon mennessä, joten mm. koulukuljetuslaskuja ei huhtikuulta tuossa ole. Nämä on kuitenkin pyritty arvioimaan koko vuoden toteumaa ajatellen.

Kokonaisuutena sivistystoimen henkilöstökustannuksista maksetut palkat toteutuvat arvioitua suurempana. Suurin ylitys on perusopetuksessa johtuen Otto Mannisen koulun jatkumisesta sekä odottamattomista poissaoloista ja sijaisjärjestelyistä. Palkkojen sivukulut eivät kaikilta osin toteudu arvioidun suuruisina, joten sieltä palkkojen ylitystä tasaantuu.

Perusopetuksessa on arvioitu saatavia kotikuntakorvauksia toteumaa suurempana, joten tulot jäävät arvioidusta. Näin ollen toimintakate näyttää toteutuvan arvioitua heikompana. Myös varhaiskasvatuksessa tulot jäävät ennakoitua pienemmiksi johtuen lakimuutoksen perusteella alentuneista asiakasmaksuista. Opetustoimen osalta ennuste toimintakateen heikentymisestä on luokkaa 80 000€.

Nuorisotoimen ja kirjaston puolella on arvioitua enemmän hankkeiden kautta tulleita tuloja, jotka koko sivistystoimen osalta hieman tasoittavat eroa tulojen osalta arvioidun ja toteutuneen välillä. On kuitenkin huomioitava, että hankkeet jatkuvat myös seuraavalle vuodelle, jolloin hanketulon käyttämätön osuus siirretään seuraavan vuoden budjettiin. Tässä osavuositarkastuksessa ei ensi vuodelle siirtyvää osuutta ole vielä arvioitu, koska osa hankerahoituksesta on vasta tullut. Hankkeet edellyttävät myös toimintaa ja omarahoitusosuutta, joten niitä vastaavat menotkin syntyvät.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta on keskustellut osavuositarkastusta ja merkitsee osavuositarkastuksen tiedokseen sekä siirtää sen edelleen kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Mahdolliset lautakunnan kommentit lisätään päätökseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

kunnanhallitus

§ 55
Kentän korjaukset kesäajaksi 2017

KNGDno-2017-202

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Harrastustoiminnan puolella toimiva Teijo Pynnönen on yksityishenkilönä ja ilman kunnan liikuntatoimelta saatua lupaa käynyt omatoimisesti auraamassa urheilukentän juoksurataa. Tämän tarkoituksena on ollut kentän sulamisen ja käyttöönoton nopeuttaminen kevään tullessa.

Auraaminen aiheutti vaurioita ja juoksuradan pinnasta on irronnut palasia. Kenttä on menossa syksyllä peruskunnostukseen, mutta irronnut pinta aiheuttaa turvallisuusriskin ja siten estää kentän käyttöä. Toki juoksuradalla ja kentällä on ollut vanhojakin vaurioita ja korjattavia kohtia, siksi peruskunnostusta ollaan tekemässä, mutta tehdyn aurauksen johdosta vauriokohtia tuli useita ja kooltaan ne ovat suurempia.

Asiasta on pidetty palaveri 6.4.2017, jolloin paikalla olivat Teijo Pynnönen, liikunnanohjaaja Markus Laitinen, tekninen johtaja Mikko Korhonen ja sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jari Karttunen. Kentän vaurioista ja niiden korjaamisesta keskusteltiin sekä pyydettiin Teijo Pynnöseltä selvitys toiminnastaan.

Liikunnanohjaaja Markus Laitinen on pyytänyt Jäämestarit Oy:ltä alustavaa tarjousta kentän vaurioiden korjaamisesta paikalta otettujen valokuvien perusteella.

Teijo Pynnönen on esittänyt, että hän korjaa vauriot itse oman yrityksensä kautta liimausmenetelmällä ja hänen yrityksensä myös ottaa vastuun kentän korjaamisesta niin, että se kestää turvallisesti kesäajan käytön ennen peruskunnostusta.

Asiasta on pidetty palaveri 8.5.2017 ja paikalla olivat samat henkilöt kuin ensimmäisessä palaverissa ja heidän lisäksi rakennustarkastaja Rauno Kuokkanen. Rauno Kuokkanen on selvittänyt, että mm. Lahdessa kentän paikkauksia tehdään pienien vaurioiden osalta samanlaisella liimausmenetelmällä kuin mitä Teijo Pynnönen on esittänyt. Rakennustarkastaja ehdottaa Teijo Pynnösen esitykseen, että melko pian juoksuradan korjaamisen osalta pidetään katselmus, jossa tarkastetaan korjauksen onnistuminen. Katselmuksen suorittavat liikuntatoimen osalta liikunnanohjaaja ja liikuntapaikkojen hoitajat sekä mahdollisesti mukaan pyydettäviä muita asiantuntijoita. Mikäli juoksuradan paikkauksessa on puutteita tai selkeitä turvallisuusriskejä, tilataan korjaustyöt Jäämestarit Oy:ltä.

Myös Jäämestarit Oy:ltä kysyttiin puhelimitse lisätietoja heidän tekemästään tarjouksesta. He ovat myös joskus tehneet korjauksia ns. liimaamalla, mutta parempi lopputulos saadaan irrottamalla pinnoitteesta pala ja tekemällä siihen uusi pinnoite. Tähän tulee myös 24 kk takuu. Kentän peruskunnostuksessa juoksurata kuitenkin uusitaan, joten korjausten tulisi kestää ja olla turvalliset kesäkauden 2017 ajan.

Palaverissa sovittiin, että kentälle viedään varoituskyltti, jossa varoitetaan juoksuradan pinnoitteessa olevista vaurioista ja tältä osin juoksuradan käytön olevan omalla vastuulla. Kenttä ei ole luvallisessa ja julkisessa käytössä ennen kuin korjaukset on tehty. Liikunnanohjaaja vie varoituskyltin. Tehdyt korjausesitykset viedään lautakunnan päätettäväksi eikä juoksuradan varoituskylttejä poisteta ennen lautakunnan päätöstä vaikka korjauksia tehtäisiin ennen sitä.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä Teijo Pynnösen tekemän tarjouksen kentän vaurioiden korjauksista sillä edellytyksellä, että korjausten onnistumisesta tehdään erillinen katselmus ja korjaus tehdään vastuuvakuutuksen piirissä olevan yrityksen kautta. Katselmukseen voidaan pyytää mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Mikäli korjaus on puutteellinen tai siinä on turvallisuutta vaarantavia tekijöitä, tilataan korjaus Jäämestarit Oy:ltä ja vaaditaan kustannukset vahingonkorvauksena vaurioiden aiheuttajalta. Silloin jo tehtyjä korjauksia ei hyvitetä millään tavalla.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Teijo Pynnönen, liikunnanohjaaja, tekninen johtaja

§ 56

Tiedoksisaatettavat

KNGDno-2017-20

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 rehtoreiden työaika.pdf

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta merkitsee seuraavat asiat tietoonsaatetuiksi:

**Opetushallituksen kirje koskien esi- ja perusopetuksen
opetussuunnitelmauudistuksen seuranta**

**Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksianto (OKM 6/240/2017) koskien
varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen selvitystyötä**

**Opetus- ja kulttuuriministeriön kirje koskien lukion erityisiä
koulutustehtäviä 1.8.18 lukien**

Kangasniemen tulokset MOVE!-kampanja syksy 2016

Virkarehtoreiden ja -apulaisrehtoreiden työajan seuranta

Tuen tarjoaminen / perusopetus

Kansis-keskuksen siivous/vuokraus/ohjeet

Ohjeet liitteenä nro 1.

**Selvitys 1-2. lk oppilaiden APIP hoidosta, Huhtikuu 2017 (salainen, sis.
henkilötietoja)**

Kouluviihtyvyysskyselyn tulokset

Korjatut todistusohjeet: 3. ja 4. luokka

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 57

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus / HRM

KNGDno-2017-10

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Karttunen
jari.karttunen@kangasniemi.fi

Liitteet

1 vhp raportti sivla 18.5.2017.pdf

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa sivistystoimenjohtaja, alakoulujen apulaisrehtorin, luokanopettajan, yläkoulun ja lukion rehtorin, varhaiskasvatuksen esimiehen, päiväkodin johtajan, lastentarhanopettajan ja nuorisotyöntekijän viranhaltijapäätökset ajalta 12.4-8.5.2017 sekä kirjastotoimenjohtajan viranhaltijapäätökset ajalta 1.3-8.5.2017 päättää ettei käytä kuntalain 51 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 58

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus / CaseM

alakoulujen apulaisrehtori

§1 VIRKAVAPAAUS / Kilpelä Tanja, 04.05.2017 Palvelussuhteen keskeytyspäätös

liikunnanohjaaja

§16 LIIKUNTATILOJEN KÄYTTÖ / Urheilukeskus alueineen, 12.04.2017

Yleispäätös

§17 LIIKUNTATILOJEN KÄYTTÖ / Käyttövuorojen peruutukset, 28.04.2017

Yleispäätös

sivistys- ja hyvinvointijohtaja

§1 Puulan seutuopiston muuttojärjestelyt, 26.04.2017 Hankintapäätös

Ehdotus

Esittelijä: Jari Karttunen

Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa sivistys- ja hyvinvointijohtajan, alakoulujen apulaisrehtori ja liikunnanohjaajan viranhaltijapäätökset ajalta 12.4-8.5.2017 ja päättää ettei käytä kuntalain 51 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhakukielto

§44, §45, §53, §54, §56, §57, §58

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakukieltoja koskevista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus

§46, §47, §48, §49, §50, §51, §52, §55

Oikaisuvaatimusohje

Sivistyslautakunnan päätöksestä tehtävä oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksen alaisista päätöksistä saa tehdä kuntalain 89 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimuksen, päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen ja etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on

Kangasniemen kunta
Sivistyslautakunta
Otto Mannisen tie 2
51200 KANGASNIEMI
fax 015-7801 292
kirjaamo@kangasniemi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Valituskirjelmä

Valitus tehdään kirjallisesti, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi, sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai muun laatijan nimi, kotikunta ja postiosoite sekä puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu

viranomaiselle

Asiamiehen on tarvittaessa liitettava valtakirja (HLL 21 §).

Valituskirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.